

آلوده‌ترین شهر جهان کجاست؟

هر روز صدها میلیون نفر در معرض آلودگی هوا در فضای آزاد قرار می‌گیرند که برای آنان مضر و خطرناک است.



هر روز صدها میلیون نفر در معرض آلودگی هوا در فضای آزاد قرار می‌گیرند که برای آنان مضر و خطرناک است. به گزارش سرویس محیط زیست خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، آلودگی هوا هر سال به مرگ سه میلیون و 300 هزار نفر در جهان منجر می‌شود که اغلب آنان ساکن شهرها هستند. تعداد قربانیان این معضل جهانی از مجموع فوتی‌های بیماری‌های ایدز، مالاریا و آنفلوآنزا بیشتر است. هرچند اطلاعات رسمی پراکنده از این واقعیت حکایت دارد که وضعیت آلودگی هنوز در بسیاری از شهرهای دنیا کنترل و محاسبه نمی‌شود.

هر ساله در ماه نوامبر و با وزش بادهای سرد از سمت مغولستان، فصل احتراق زغال‌سنگ در شمال چین آغاز می‌شود و در پی آن، سطح ذرات معلق که به عنوان آلاینده اصلی در جهان شناخته می‌شود به حد خطرناکی می‌رسد. برآوردها حاکی از آن است که حدود یک میلیون و 600 هزار نفر از مردم چین در سال به دلیل استنشاق هوای آلوده جان خود را از دست می‌دهند. غیر از شهرهای چین، شهرهای هند و پاکستان نیز رتبه‌های نخست را در فهرست آلوده‌ترین مناطق جهان اشغال کرده‌اند. در یک روز عادی، ساکنان پایتخت هند، هوای آلوده به ذرات معلق با غلظت 153 میکروگرم در هر مترمکعب را استنشاق می‌کنند. این رقم نزدیک به سه برابر میانگین اعلام شده در پکن و 15 برابر میزان توصیه شده توسط سازمان جهانی بهداشت (WHO) است.

در دهلی‌نو، دود ناشی از هشت میلیون خودرو، موتورهای برق دیزلی کوچک و کارخانجات زغال سنگ اطراف آن به عملکرد ریه نیمی از چهار میلیون و 400 هزار کودک این شهر به میزان جدی آسیب رسانده که هیچ‌گاه به طور کامل بهبود نمی‌یابند. هرچند برای رهایی از این ماده خطرناک شیمیایی راه فراری نیست و پزشکان به بیماران توصیه می‌کنند که شهر را ترک کنند. به گزارش گاردین، بیمارستان‌ها نیز آلودگی هوا را به عنوان عامل فوت ثبت نمی‌کنند. این معضل خود را به شکل افزایش شیوع بیماری‌های قلبی و ریوی نشان می‌دهد. بنابراین محاسبه و ارزیابی اثرات آن، تنها از طریق نمونه‌برداری‌های مستقیم از کیفیت هوا امکان‌پذیر است.

اگرچه اطلاعات منتشر شده توسط سازمان جهانی بهداشت موجب شده که بسیاری از نشریات و رسانه‌ها، شهر دهلی‌نو را به عنوان آلوده‌ترین شهر جهان معرفی کنند اما اساس ادعا نمی‌تواند موجه باشد. این سازمان اطلاعات خود را از ایستگاه‌های نظارتی در بیش از 1600 شهر در هر یک از قاره‌های پرجمعیت جهان به دست می‌آورد. به نظر این اطلاعات جامع است اما کمتر از یک سوم شهرهایی با بیش از 100 هزار جمعیت را در بر می‌گیرد. در واقع همه شهرهای آلوده لزوماً بزرگ نیستند اگرچه وسعت شهرها در تشدید آلودگی هوای آنها نقش مهمی دارد.

«گری فولر»، کارشناس آلودگی هوا در کالج کینگز انگلیس گفت: زمانی که آلودگی هوا در شهرها را مقایسه می‌کنیم تمامی شهرها مدنظر قرار نمی‌گیرند. در واقع توجه ما روی شهرهای بزرگ و جهان توسعه یافته متمرکز می‌شود. اقدامات و تلاش‌های اولیه برای ارزیابی آلودگی هوا از طریق بررسی ماهواره‌ها نشان می‌دهد که بیشتر مناطق جهان دارای تراکم جمعیتی بالا و میزان قابل توجهی آلودگی هوا هستند.

از میان 1622 شهری که در دیتاهای سازمان جهانی بهداشت به چشم می‌خورد 510 شهر در دو کشور آمریکا و کانادا قرار دارند و تنها 16 شهر از منطقه آفریقا در این فهرست مشاهده می‌شوند. این رقم نشان می‌دهد که برای 15 درصد از جمعیت جهان فقط 0.75 درصد نظارت و کنترل وضعیت کیفی هوا وجود دارد. 604 میلیون جمعیت آمریکای لاتین در مناطقی زندگی می‌کنند که به نوع خود بیشترین میزان شهرنشینی را داشته‌اند اما تنها کیفیت هوا در 109 شهر آن بررسی می‌شود. همچنین در کل منطقه خاورمیانه، اطلاعات سازمان جهانی بهداشت تنها از 24 شهر این منطقه جمع‌آوری شده است.

یک سخنگوی سازمان جهانی بهداشت در این رابطه گفت: شهرهایی که اقدام به جمع‌آوری اطلاعاتی از میزان آلودگی هوا در فضاهای باز می‌کنند باید به دلیل این عملکرد خوب، تشویق شوند زیرا در صورت مقابله با معضل آلودگی، اولین قدم تشخیص آن است و سپس اتخاذ اقدامی مناسب جهت برطرف ساختن آلودگی ضرورت دارد.

پرفسور «راندان مارتین» مسوول پروژه «اسپارتن» که در حال کار روی ارتقای نظارت‌های ماهواره‌ای جهت شناسایی شهرهایی با ریسک بالاست، اظهار داشت: از آنجایی که در دهلی‌نو وضعیت کیفی هوا مورد سنجش قرار می‌گیرد، آلودگی آن مورد توجه است اما شهرهای دیگری نیز وجود دارند که مورد سنجش قرار نگرفته‌اند همچنین واقعا به سختی می‌توان دریافت که در مناطقی از قبیل غرب آفریقا و خاورمیانه چه اتفاقی در حال رخ دادن است و در واقع مناطق وسیعی وجود دارند که هیچ نظارت و کنترلی روی کیفیت هوای آن‌ها انجام نمی‌شود.

نتایج به دست آمده از یک مطالعه ماهواره‌ای حاکی از آن است که 96 درصد مردم غرب آفریقا در وضعیتی از آلودگی هوا به سر می‌برند که فراتر از میزان توصیه شده سازمان جهانی بهداشت است. سوخت ناشی از فعالیت‌های انسانی در این منطقه همراه

با گرد و غبار صحرای سیاه و نمک دریا برای عملکرد مطلوب ریه خطرناک است. همچنین به گفته کارشناسان، ذرات معلق 2.5 میکرون تنها فاکتور در تشخیص آلودگی هوا نیست اما بزرگترین عامل مرگ و میر در جهان به حساب می‌آید. یکی دیگر از آلاینده‌های کشنده نیتروژن دی‌اکسید (NO₂) است. در اروپا استفاده از خودروهای دیزلی تولید کننده NO₂ پس از اجرای برنامه دادن یارانه متداول شد. در شهر لندن این آلاینده نسبت به ذرات معلق 2.5 میکرون تعداد بیشتری قربانی می‌گیرد. بنا بر این گزارش، ساکنان صدها و شاید هزاران شهر در جهان به دلیل اینکه دولت‌هایشان سنجش‌های لازم میزان آلودگی را به ثبت نمی‌رسانند نسبت به وضعیت آلودگی هوا بی‌اطلاع هستند و نمی‌توانند تقاضاهای خود جهت رفع آن را اعلام کنند.